

สรุปบทเรียน

เรื่อง พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล (Digital Government Act.)

โดย สุภาวดี เกิดบัวทอง
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ จัดทำขึ้นเพื่อยกระดับการบริหารงาน ให้บริการภาครัฐให้อยู่ในระบบดิจิทัล ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่มีระบบการทำงาน และเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐอย่างมั่นคง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เปิดเผยและโปร่งใส รวมทั้งประชาชนได้รับความสะดวกในการรับบริการและสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐได้ โดยพระราชบัญญัตินี้ประกอบด้วย ๒๐ มาตรา ซึ่งแบ่งได้เป็น

- ภาพรวมและนิยาม ได้แก่ มาตรา ๑ ๒ ๓ และหมายเหตุ
- วัตถุประสงค์การให้บริการ กรอบและทิศทาง ได้แก่ มาตรา ๔ และ ๕
- คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล หน้าที่ อำนาจ และค่าตอบแทน ได้แก่ มาตรา ๖ ๗ และ ๘
- ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ได้แก่ มาตรา ๙ และ ๑๐
- อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของ สพร. ได้แก่ มาตรา ๑๑
- การส่งข้อมูลการเชื่อมโยงข้อมูล และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ มาตรา ๑๒ ๑๓ ๑๔ และ ๑๕
- ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง ได้แก่ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘

แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย

- ให้มีการจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลซึ่งเป็นแผนระดับชาติ และหน่วยงานรัฐต้องจัดทำแผนงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
- มีคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ
- มีสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) หรือ สพร. ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ตาม พ.ร.บ. นี้
- ให้มีธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐเป็นกรอบในการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ
- ให้หน่วยงานภาครัฐจัดทำข้อมูลและบริการในรูปแบบดิจิทัล
- ให้หน่วยงานภาครัฐเปิดเผยข้อมูลเปิดของภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล
- ให้หน่วยงานภาครัฐเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน และมีศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางสนับสนุนการเชื่อมโยงบริการดิจิทัลให้เกิดการบริการสาธารณะแบบเบ็ดเสร็จ

วัตถุประสงค์

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและให้มีการใช้ระบบดิจิทัลอย่างคุ้มค่าและเต็มศักยภาพ
- การพัฒนามาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับระบบดิจิทัล และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
- การพัฒนาความมั่นคงปลอดภัยในการใช้ระบบดิจิทัล และมาตรการปกป้อง คุ้มครอง

ข้อมูลนี้อาจกระทบถึงความมั่นคง หรือความเป็นส่วนตัวของประชาชนที่มีความพร้อมใจและน่าเชื่อถือ

๔. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐในรูปแบบและช่องทางดิจิทัล เพื่อสะดวกในการตรวจสอบ และการนำข้อมูลไปใช้

๕. การรักษาวินัยทางการเงินการคลังภาครัฐ และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล หน้าที่ อำนาจ

มาตรา ๖ คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ประกอบด้วย

๑. ประธานคณะกรรมการ คือ นายกรัฐมนตรี

๒. กรรมการโดยตำแหน่ง ๘ ท่าน ได้แก่ ๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม ๒) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๓) ปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ๔) ปลัดกระทรวงดิจิทัลฯ ๕) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ๖) เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ๗) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ๘) เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่าน จากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการดังนี้ ๑) คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๒) คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ๓) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ๔) คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ๕) คณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

๔. กรรมการและเลขานุการ คือ ผู้อำนวยการ สพร.

มาตรา ๗ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

๑. เสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามติ

๒. จัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เพื่อเป็นหลักการและแนวทางในการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๓. กำหนดมาตรฐาน ข้อกำหนด และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระบบดิจิทัล เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๔ วรรคสอง และตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

๔. กำหนดแนวทางพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน และการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล

๕. เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดให้มี หรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๔ และอาจเสนอต่อผู้รักษาราชการตามกฎหมายในการพิจารณา ยกเว้น หรือลดค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าปรับ หรือค่าใช้จ่ายอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติ

๖. กำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล

๗. กำกับและติดตามให้หน่วยงาน มีการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล รวมทั้ง เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ เป้าหมาย

๘. กำกับและติดตามการดำเนินงานของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง และศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ

๙. ออกระเบียบหรือประกาศ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

๑๐. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย หรือตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ประกอบด้วย ๕ ประการ คือ

๑. กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงานรัฐ

๒. มีระบบบริหาร กระบวนการจัดการและคุ้มครองข้อมูลที่ครบถ้วน

๓. มีมาตรการในการควบคุม พัฒนาคุณภาพข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สามารถบูรณาการข้อมูล และแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้

๔. การกำหนดนโยบายหรือกฎเกณฑ์การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ชัดเจนและมีระบบ

๕. การกำหนดการจัดทำคำอธิบายชุดข้อมูล (Metadata) ดิจิทัลของภาครัฐ

อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ของ สพร.

๑. ร่างแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

๒. ประสานงาน แนะนำ และให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานของรัฐ

๓. การจัดทำตัวชี้วัดดัชนีสนับสนุนการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

๔. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

๕. สนับสนุนการเชื่อมโยงบริการดิจิทัลของหน่วยงานของรัฐ

๖. ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการทางวิชาการและความรู้เกี่ยวกับระบบดิจิทัล

๗. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี และคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลกำหนด

การส่งข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูล และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา ๑๑ ไม่เรียกเก็บเอกสารหรือหลักฐานของทางราชการจากประชาชน

มาตรา ๑๓ การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลที่หน่วยงานของรัฐมีการจัดทำและครอบครอง

มาตรา ๑๔ ใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในอำนาจหน้าที่เท่านั้น

มาตรา ๑๖ การขอเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคล

ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัล และทะเบียนดิจิทัลระหว่างหน่วยงานของรัฐ ในวาระแรก ให้ สพร. เป็นผู้ดำเนินการเป็นการชั่วคราวแต่ไม่เกิน ๒ ปี เมื่อครบกำหนดให้คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลพิจารณาตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยการดำเนินการดังนี้

๑. กำหนดนโยบายและมาตรฐานเกี่ยวกับการเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัล

๒. ประสาน ให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานของรัฐในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลระหว่างกัน

๓. จัดทำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐ และจัดเก็บบันทึกหลักฐานของการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัล

๔. เรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลมอบหมาย